

Učebné texty

v rómskom a slovenskom jazyku

I. stupeň základnej školy

Vydavateľ: Štátny pedagogický ústav Bratislava, 2011

Autor: Mgr. Eva Gašparová

Odborná supervízia a recenzia: PhDr. Jozef Facuna

Recenzia textov v slovenskom jazyku: Mgr. Libuša Hošťáková

Grafická a technická úprava: Mgr. Tatiana Fialová, PhDr. Jozef Facuna

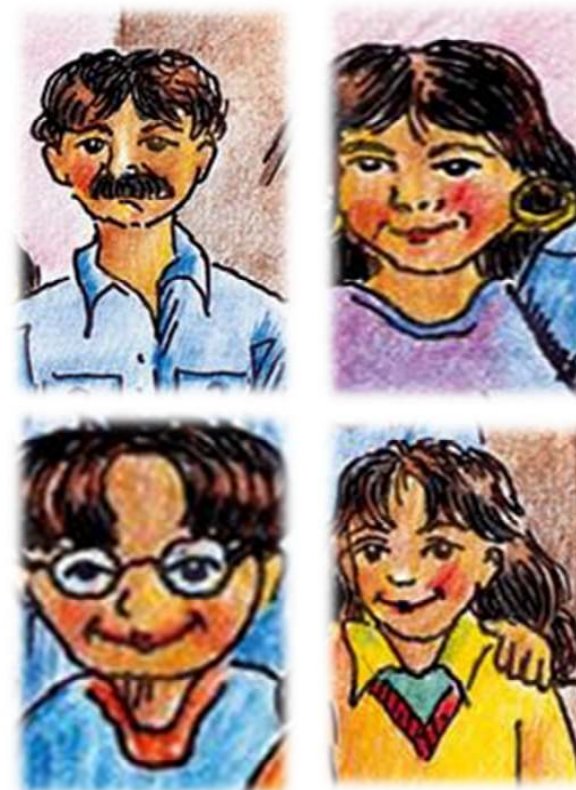
1. vydanie

Prosíme používateľov, aby svoje pripomienky posielali na mail: jozef.facuna@statpedu.sk.

OBSAH

Miri famil'ija	3	Moja rodina	4
Beršeskere kotora	7	Ročné obdobia	8
Jaros	15	Jar	16
Ňilaj	17	Leto	18
Beršeskere kotora	21	Ročné obdobia	22
Jesos	25	Jeseň	26
Želeňina the e ovoca	27	Zelenina a ovocie	28
Jevend	31	Zima	32
Kherutne džviri	37	Domáce zvieratá	38
Džviri	45	Zvieratá	46
Teštoskere kotora	47	Časti tela	48

MIRI FAMILIJA MOJA RODINA

Miri famil'ija

Me man vičinav Milan. The miro dad pes vičinel Milan.
Jov hino **but'akero**. E daj pes vičinel Žaneta.
Joj hiňi **lačhejileskeri**. Man hin **cikno** phral o Miškus.
Jov hino **kedvešno**. Miri phen pes vičinel Marika.
Joj hiňi **lačhi** the mištes sikh'ol.

1. Thov lačhes jekhetane. O phende irin.

<i>Ko nane dilino,</i>	<i>hino lačhejileskero.</i>
<i>Ko nane čoro,</i>	<i>hino baro.</i>
<i>Ko nane hamišno,</i>	<i>hino god'aver.</i>
<i>Ko nane terno,</i>	<i>hino nasvalo.</i>
<i>Ko nane cikno,</i>	<i>hino barvalo.</i>
<i>Ko nane sasto,</i>	<i>hino phuro.</i>

Moja rodina

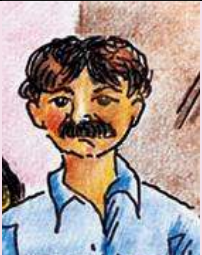

Ja sa volám Milan. Aj môj otec sa volá Milan.
On je **pracovitý**. Mama sa volá Žaneta.
Ona je **dobrosrdečná**. Mám **malého** brata Miška.
On je **milý**. Moja sestra sa volá Marika.
Ona je **dobrá** a tiež sa dobre učí.

1. Spoj správne. Vety napíš.

<i>Kto nie je hlúpy,</i>	<i>je dobrosrdečný.</i>
<i>Kto nie je chudobný,</i>	<i>je veľký.</i>
<i>Kto nie je skúpy,</i>	<i>je múdry.</i>
<i>Kto nie je mladý,</i>	<i>je chorý.</i>
<i>Kto nie je malý,</i>	<i>je bohatý.</i>
<i>Kto nie je zdravý,</i>	<i>je starý.</i>

Miri famil'ija

2. Ko, savo hino? Kide avri lačo lav u farbin les avri.

	hamišno
	bu'akero
	pherasuno
	phuri
	lačhejileskeri
	nasval'i

	nalači
	god'averi
	lači
	cikno
	rov'ardo
	kedvešno

Moja rodina

2. Akí sú? Vyber správne slovo a vyfarbi ho.

	skúpy
	pracovitý
	vtipný
	stará
	dobrosrdečná
	chorá

	zlá
	múdra
	dobrá
	malý
	uplakaný
	milý

BERŠESKERE KOTORA

ŠTYRI ROČNÉ OBDOBIA

Beršeskere kotora

3. Irin o ginde tel o čitre the thov kerekate o čitro, savo sikhavel akanutno beršeskero kotor.

1 – jaros 2 – űilaj 3 – jesos 4 – jevend.

4. Irin savo beršeskero kotor hino tiro kamaduno u soske?

---

5. Irin lavenca, savo idejos hin jarone?

Jarone sitinel o

Jarone del o

Jarone phurdel e

Ročné obdobia

3. Očísluj obrázky a zakrúžkuj obrázok s ročným obdobím, ktoré je teraz.

1 – jar 2 – leto 3 – jeseň 4 – zima.

4. Napíš, ktoré ročné obdobie sa ti páči a prečo?

---

5. Napíš slovom, aké je na jar počasie?

Na jar svieti

Na jar často

Na jar fúka

Beršeskere kotora

6. Save lava džan ke peste? Phand len lačhes.

sitinel

balvaj

phurdel

lulud'i

barol

kham

del

čiriklo

hurňa'ol

brišind

7. Phand andre o čitro lače laveha.

balvaj	
ambrela	
čiriklo	
brišind	

Ročné obdobia

6. Ktoré slová patria k sebe? Spoj slová podľa ich významu.

svieti

vietor

fúka

kvietok

rastie

slnko

padá

vtáčik

lieta

dážď

7. Spoj obrázok so správnym slovom.

vietor	
dáždnik	
vták	
dážď	

Beršeskere kotora

8. Phand andre o lava le čitrenca u irin len.

kham

kher

daraža

ambrela

lulud'i

9. Prečhin čaraha o lava, save na patrinen kijo čitro.
Aver lav farbin avri.

	čiriklo	raka	daraža	bakri
---	---------	------	--------	-------

Ročné obdobia

8. Spoj slovo s obrázkom a napíš ho.

slnko

dom

včela

dáždnik

kvietok

9. Prečiarkni slová, ktoré nepatria k obrázku.
Zvyšné slovo vyfarbi.

	vták	rak	včela	ovca
---	------	-----	-------	------

Jaros

Jaros avel tates ela,
o khamoro tat'arela.

10. Gen le čitrenca.

Jarone sitinel o . O lulud'a baron, e želeňisa'ol.

 andal o tate therme hurňa'on .

O čerešni the o phaba'ina pen urde andro sagošne
parne gada.

The o   pengere bzučišagoa phenen,

kaj avel o . Hurňa'on lulud'a lulud'atar u radisa'on,

hoj pale kidena gulo nektaris.

The o veša pre jara šukares želeňisa'on. Pre želeňi

 sikhaven peskere šerore elšine šarge .

Jar

Jar prichádza,
slniečko nás zahreje.

10. Čítaj s obrázkami.

Na jar svieti . Rastú kvety, zelenie.

 prilietajú z teplých krajín .

Čerešne i jablone sa obliekli do krásnych bielych šiat

plných vône. Aj   ohlasujú svojim bzukotom

príchod . Poletujú z kvietka na kvietok a tešia sa,

že opäť budú zbierať sladký nektár.

Aj lesy sa na jar krásne zelenajú. Na zelenej

 sa objavujú prvé žlté .

Ňilaj

Ňilaj avel, ťukares ela,
radiťagos amen dela.

11. Gen le čitrenca.

Ada berťeskoro kotor rado dikhen savore manuťa.

hin le

bare prazŇini u le buťakere

manuťen hin dovolenki.

But nipi dromaren kijo , kijo famil'iji, o čhave

džan andro čhavorikane , abo phiren te .

Ňilaje calo d'ives sitinel o .

PaŇa-veťa hin butfarebno.

Leto

Leto pr'ide, pekne bude,
vel'kú radost' nám prinesie.

11. Čítaj s obrázkami.

Toto ročné obdobie majú ľudia najradšej.

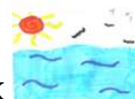

V

vel'ké prázdniny

a pracujúci ľudia dovolenky.

Veľa ľudí vtedy cestuje k , k rodinám, deti

chodia do detských , alebo sa idú .

V lete svieti celý deň .

Príroda je pestrofarebná.

Ňilaj

12. Kide avri laĉho lav u irin o phende.

(bavinel futbalos, phirel andro veř, phirel pre bicigl'a, pl'ivinav)

Ňilaje me rado

Miro phral rado

O Ferkus rado

Miro dad rado

Leto

12. Vyber vhodn slovo a vety napıř.

(hrá fotbal, chodı do lesa, bicykluje, plvam)

V lete rd

Mj brat rd

Ferko sa rád

Mj otec rd

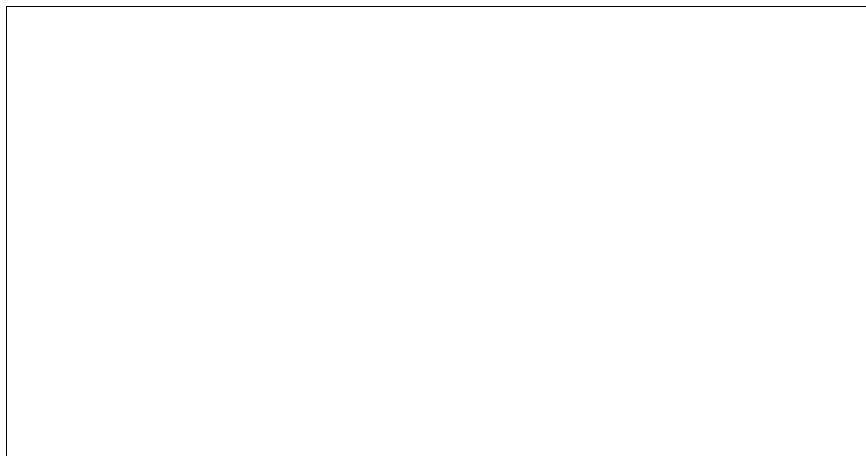
Beršeskere kotora

13. Pherd'ar o lava lača angluña l'itera.

(ň, j, kh, b)

...ilaj	...am
...esos	...alvaj
...evend	...iv
...aros	...rišind

Kres'lin khamoro.

Dikhes les, chudes les - nane.

(o jiv)

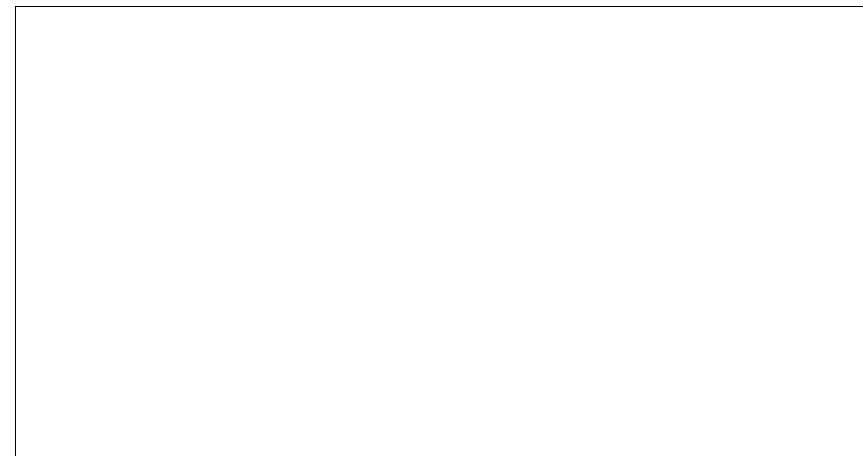
Ročné obdobia

13. Doplň slovo vhodným začiatočným písmenom.

(j, l, z, s, v, d)

...eto	...lnko
...eseň	...ietor
...ima	...neh
...ar	...ážd'

Nakresli slniečko.

Vidiš ho, chytíš ho - nie je.

(sneh)

Beršeskere kotora

14. Phand andre o lav lače čitroha. Irin o čitro laveha.

jaros

ňilaj

jesos

jevend

Hin man ajso amal, so bijo pindre prastal, bijo muj del šol.

(e balvaj)

Na dikhes man - hijaba, kaj som baro, šunes man –
hijaba, kaj na vičinav. Šunen man na ča tire kana,
aľe the o vasta, the o pindre.

(o šil, o mrazos)

Ročné obdobia

14. Spoj slová s obrázkom. Obrázok pomenuj slovom
a napiš ho.

jar

leto

jeseň

zima

Mám takého kamaráta, čo bez nôh behá, bez úst píska.

(vietor)

Nevidíš ma - aj keď som veľký, počuješ ma – aj keď
nekričím. Počujú ma nielen tvoje uši, ale aj tvoje
ruky a nohy.

(mráz)

Jesos

Prajtina, prajtina, šargore,
pal o kašta peren korkore.

15. Gen le čitrenca.

Pal o avel o . Andre ada beršeskero kotor

nane aňi bares , aňi bares .

O hine lole, narančune, šarge u peren tele pal o

pre phuv. O d'ivesa hine charneder.

Andro jesutne čhona dodžal pro ma'la e   .

Kaj te avas saste kampil amenge te chal   .

Igen lače hine the o   . Le   pes tavel

lekvaris. E daj pekl'a le   lači bokhel'.

Jeseň

Lístie, lístie žltučké
opadávaš samučké.

15. Čítaj s obrázkami.

Po prichádza . V tomto ročnom období

nie je ani veľmi , ani veľmi .

 je červené, oranžové, žlté a opadáva zo

na zem. Dni sú kratšie.

V jesenných mesiacoch dozrieva na poliach   .

Aby sme boli zdraví, potrebujeme jesť   .

Veľmi dobré sú aj   . Zo   sa varí

lekvár. Mama upiekla z   dobrý koláč.

Žel'ėňina the e ovoca

16. So dikhes pro čitre? Irin lavenca.

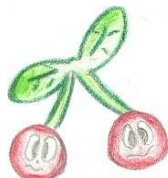

Zelenina a ovocie

16. Čo vidíš na obrázkoch? Napíš slovom.

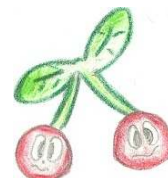

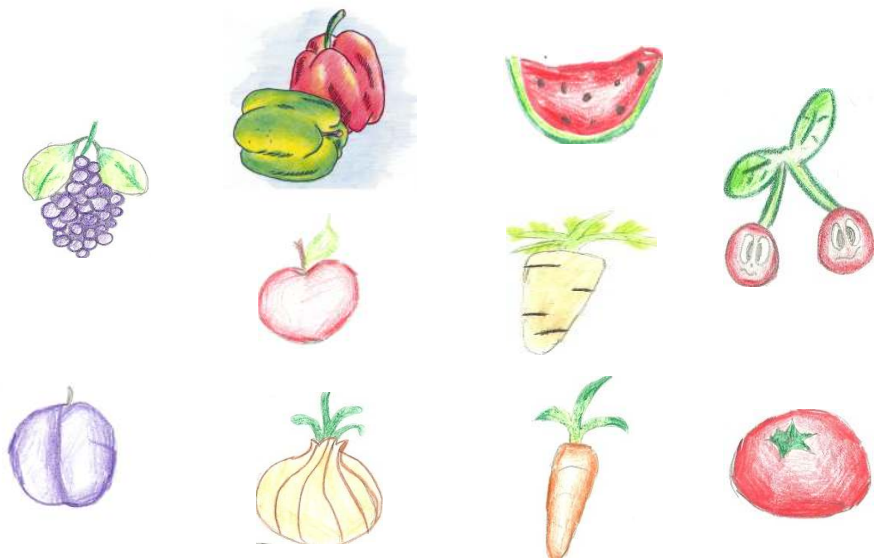

Žel'ėnina the e ovoca

17. Phen, so dikhes pro čitre, irin avri e žel'ėnina the e ovoca.

Žel'ėnina

Ovoca

Zelenina a ovocie

17. Pomenuj obrázok, vypíš zeleninu a ovocie.

Zelenina

Ovocie

Jevend

Jevend, jevend, jevendoro,
and'al adaj o šiloro.

18. Gen le čitrenca.

Jevende del o jiv. E phuv, o hine ucharde le .

Le hine ucharde the o .

O čhavore ačhaven .

O paňi andro leňa fad'inel pro .

Jevende l'ikeras the o nekšukareder inepos andro berš e

Zima

Zima, zima, zimička,
mrázik si nám priniesla.

18. Čítaj s obrázkami.

V zime sneží. Zem a sú pokryté .

 sú pokryté aj .

Deti si stavajú .

Voda v riekach mrzne na .

V zime slávime aj najkrajšie sviatky v roku

Jevend

19. Save lava džan ke peste? Phand len lačhes.

avri hin

jivune manušes

ačhaven le

čirikle

del

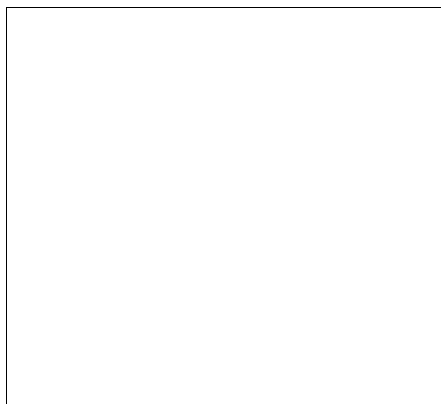
paňi

fad'inel

jiv

hurňalon amendar

šil

Kresl'in jivune manušes.

20. Pherd'ar o phende lače lavenca u irin len.

(šil, l'egos, jivune manušes, jiv)

Jevende del

Avri hin

O paňi andro leňa fad'inel pro

O čhave ačhaven

Zima

19. Ktoré slová významom patria k sebe? Pospájaj ich.

vonku je

snehuliaka

stavajú

vtáci

padá

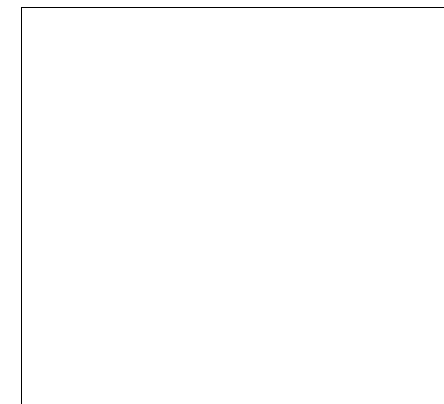
voda

mrzne

sneh

odlietajú od nás

zima

Nakresli snehuliaka.

20. Dopln' vety vhodným slovom. Napíš ho.

(chladno, l'ad, snehuliaka, sneh)

V zime padá

Vonku je

Voda v riekach mrzne na

Deti si stavajú

Jevend

21. Rode u irin telal andro ramici o lava, save patrinen kijo jevend.

p	o	j	n	i	t	e	v	k	e	z	z	i	m	a
e	a	š	e	i	c	r	a	n	n	a	a	o	p	á
a	b	i	j	v	ť	č	kh	u	a	m	z	k	r	t
h	a	l	i	l'	e	g	o	s	u	r	b	a	e	v
p	l	o	v	ť	r	n	z	h	c	a	m	r	a	k
o	v	e	j	i	n	f	d	ň	l'	z	p	a	r	b
z	a	l	o	i	c	e	p	z	u	o	r	č	th	čh
e	j	b	v	ph	n	o	m	r	n	s	š	o	u	d
j	i	v	u	n	o	m	a	n	u	š	c	ň	e	b
čh	u	p	o	a	z	t	b	i	kh	u	ť	a	r	j

Zima

21. Nájдите slová, ktoré charakterizujú zimu a vypíšte ich.

p	o	z	n	i	t	e	v	k	e	z	z	i	m	a
e	a	ch	i	m	c	r	a	n	n	a	a	o	p	á
a	v	l	s	m	ť	č	h	u	a	m	z	v	r	t
h	i	a	n	l'	a	g	o	s	u	r	b	i	e	v
p	e	d	e	a	r	n	z	h	c	á	m	a	a	k
o	t	n	h	d	n	f	d	ň	l'	z	p	n	r	b
z	o	o	o	i	c	e	p	z	u	o	r	o	t	č
e	r	b	v	p	n	o	m	r	n	s	š	c	u	d
s	n	e	h	u	l	i	a	k	u	š	c	e	e	b
č	u	p	o	a	z	t	b	i	s	u	ť	a	r	j

KHERUTNE DŽVIRI

DOMÁCE ZVIERATÁ

Kherutne džviri

Džviri, saven ľikeras khere pre dvora pen vičinen kherutne džviri. O manuš len ľikerel pre chasna. Le nipenge den chaben – mas, thud, jandre, the aver. Kherutno džvirov hin the e gurumňi, balo, kachňi, papiň, kačka, šošoj.

O manuš ľikerel le džviren the pro radišagos.

Ajso džvirov hin o rikono, e mačka.

22. Irin o lava le kherutne džvirenge andro ramici.

--	--	--

--	--	--

Domáce zvieratá

Zvieratá, ktoré chováme doma na dvore, sa volajú domáce zvieratá. Človek ich chová hlavne pre úžitok. Poskytujú ľuďom potravu – mäso, mlieko, vajcia a iné. Patrí sem aj krava, prasa, sliepka, hus, kačka, zajac.

Človek chová zvieratá aj pre potešenie.

Patrí sem pes, mačka.

22. Pod každé domáce zviera napíš do rámčeka jeho pomenovanie.

--	--	--

--	--	--

Kherutne džviri

23. Kaj dživen? Phand lačhes lava.

chl'ivos

šošojarňa

bud'a

maštaľňa

kurňikos

24. Savi chasna amen hin le kherutne džvireNDAR? Irin.

la gURUMňatar

---

la kACHňatar

---

la PAPIňatar

---

la BAKRatar

Domáce zvieratá

23. Kde žijú? Pospájaj.

chliev

králikáreň

búda

stajňa

kurín

24. Aký úžitok máme z domácich zvierat? Napíš.

z kravy

---

zo sliepky

---

z husi

---

z ovce

Kherutne džviri

25. Irin, so chibal'inel.

bašno	_____	kachňori
bakro	bakri	_____
kocuris	_____	mačkica
_____	papiň	papiňori
rikono	_____	rikonoro

26. O lava, save džan ke peste farbin avri jekhaha farbaha.

bašno	mačka	bakroro
bakro	kachňi	mačkica
kocuris	bakri	gurumňori
rikono	gurumňi	kachňori
gunaris	rikoňi	kačkica
guruv	grasňi	rikonoro
kačeris	papiň	grajoro
graj	kačka	papiňori

Domáce zvieratá

25. Dopíš, čo chýba.

kohút	_____	kuriatko
baran	ovca	_____
kocúr	_____	mačiatko
_____	hus	húsatko
pes	_____	šteniatko

26. Slová, ktoré k sebe patria, vyfarbi rovnakou farbou.

kohút	mačka	jahniatko
baran	sliepka	mačiatko
kocúr	ovca	teliatko
pes	krava	kuriatko
gunár	fena	kačiatko
býk	kobyła	šteniatko
káčer	hus	žriebätko
kôň	kačka	húsatko

Džviri

27. Le Jožkuske pen mišinde o džviri. Irin andre romaňi čhib, save džviri dživen vol'nones u save hine kherutne džviri.

(sarna, rikono, ruv, sap, rikovňi, kachňori, gurumňi, graj, medved'is, mokuška, mačka, papiň)

Vol'nones
dživipnaskere džviri

Kherutne džviri

28. Phand o čitro lače laveha.

mačka
bašno
graj

šošoj
rikono
kachňi

Zvieratá

27. Jožkovi sa pomiešali zvieratá. Pomôž mu ich roztriediť, ktoré zvieratá sú vol'ne žijúce a ktoré sú domáce. Napíš ich v slovenskom jazyku.

(srnka, pes, vlk, had, líška, sliepka, krava, kôň, medved', veverička, mačka, hus)

Vol'ne
žijúce zvieratá

Domáce zvieratá

28. Spoj obrázok so správnym slovom.

mačka
kohút
kôň

zajac
pes
sliepka

Teštoskere kotora

29. Gen le čitrenca.

E Marika hiñi žužipnaskeri čhajori.

Tosara peske žužarel o , morel o muj,

o , uchanel pes.

O thovel sakovar anglo chaben. Ra'i pes thovel.

30. Irin lavenca pal o čitre.

Man hin jekh _____

Man hin jekh _____

Man hin but _____

Man hin duj _____

Man hin duj _____

Man hin duj _____

Časti tela

29. Čítaj s obrázkami.

Marika je čistotné dievča.

Ráno si umýva ,

tvár, a učeše sa.

Vždy si pred jedlom umýva . Večer sa vždy okúpe.

30. Dopíš slová podľa obrázkov.

Mám jedny _____

Mám jeden _____

Mám veľa _____

Mám dve _____

Mám dve _____

Mám dve _____

Teštoskere kotora

Irin lavenca pal o čitre.

Man hin but		_____
Man hin deš		_____
Man hin duj		_____
Man hin jekh		_____
Man hin duj		_____
Man hin jekh		_____

31. Phand o čitro lače laveha. Kresl'in o čitro, savo chibal'inel.

bala	vast	jakh	nakh
------	------	------	------

Časti tela

Dopíš slová podľa obrázkov.

Mám veľa		_____
Mám desať		_____
Mám dve		_____
Mám jeden		_____
Mám dve		_____
Mám jedno		_____

31. Spoj slovo s obrázkom. Dokresli chýbajúci obrázok.

vlasý	ruka	oko	nos
-------	------	-----	-----